

Helsinki 30.5.2018/ra

Dnro 2198/93/2018

EDUSKUNTA

Hallintovaliokunta

asia: HE 9/2018vp EU:n yleistä tietosuoja-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

kuultava: tietosuojavaltuutettu

Pyydettynä lausuntonani esitän kunnioittavasti;

Olen tässä lausunnossani arvioinut perustuslakivaliokunnan lausunnon PeVL 14/2018 vp ja lakivaliokunnan lausunnon LaVL 5/2018 vp huomioimista otsikkoasiassa.

Perustuslakivaliokunta esittää, että hallituksen esityksen 1. lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä, mikäli sen huomautukset;

- 1) eduskunnan valtiopäivätoimintaan kohdistuvasta soveltamisalasta,
- 2) valvontaviranomaisen ylimpiin laillisuusvalvojiin kohdistuvasta valvontavallasta,
- 3) hallinnollisten seuraamusten määräämismenettelystä
- 4) henkilötietolain kumoamisesta

otetaan asianmukaisesti huomioon.

Lisäksi perustuslakivaliokunta esitti, että;

5. hallintovaliokunta parantaa lakiehdotusten kieliasua,
6. tietosuojalakiin lisätään yleinen informatiivinen viittaussäännös siitä, että henkilötietojen suojasta säädetään tietosuojasetuksessa,
7. on tarve seurata lain vaikutuksia, koska se on niin vaikeaselkoinen.
8. Tieteen vapaus tulee paremmin turvatuksi,
9. hallinnollisesta seuraamusmaksusta päättäminen tulee säätää monijäsenisen toimielimen tehtäväksi,
10. mitä muita oikeusturvaa parantavia menettelyyn liittyviä muutoksia hallinnollisesta seuraamusmaksusta päättävän monijäsenisen elimen perustaminen sääntelyyn edellyttää,
11. sanavapautta koskevilta osiltaan ehdotusta pitäisi olennaisesti täsmentää.

Lakivaliokunnan huomautukset;

12. se pitää perusteltuna sitä, että nyt käsillä olevan EU-asetuksen soveltamisalalla siirrytään mahdollisimman laaja-alaisesti käyttämään pelkästään asetuksen hallinnollisia seuraamuksia.
13. Hallinnolliset seuraamukset ja rikosoikeudelliset seuraamukset ovat osin – kapea-alaisesti päällekkäisiä. Lakivaliokunta pitää kuitenkin ehdotettua sääntelytapaa hyväksyttävänä.
14. Hallinnollisten sakkojen määrääminen on perusteltua osoittaa monijäseniselle toimielimelle. Se edellyttää eräiden muutosten tekemistä tietosuojalakiehdotukseen tämän johdosta.
15. Lakivaliokunnan mukaan viranomaiset voidaan jättää seuraamusmaksun ulkopuolelle. Tätä ratkaisua olisi kuitenkin seurattava.
16. Lakivaliokunta esittää muutoksia seuraamusmaksun määräämisoikeuden vanhentumiseen, seuraamusmaksun täytäntöönpanoon ja täytäntöönpanon vanhenemiseen.
17. Rangaistussäännöksiä tulisi muuttaa siten, että ne kattaisivat sekä vaitiolovelvollisuuden ja salassapitovelvollisuuden rikkomiset.
18. Lakivaliokunta pitää rangaistussäännösten osalta omaksuttua viittaustekniikkaa hyväksyttävänä.
19. Se esittää, että 2.lakiehdotuksen voimaantulosäännökseen lisätään uusi 2 momentti.
20. Lakivaliokunta pitää perusteltuna, että valvontaviranomaisen päätökseen ei ehdoteta oikaisuvaatitusmahdollisuutta.
21. Valiokunnalla ei ole huomauttamista valitusluvan edellyttämiseen.
22. Rekisteröidyn oikeus saattaa asia muun kuin tietosuojavaltuutetun käsiteltäväksi on lakivaliokunnan mukaan mahdollista.
23. Tietosuojavaltuutettu voisi keskeyttää vireillä olevan asian käsittely, jos se on vireillä tuomioistuimessa.
24. Viivästysvalitusta ei tarvita.
25. Komission päätös tietosuojan tason riittävydestä -kohtaa pitäisi selkeyttää
26. itsekriminointisuojan käyttö jäisi viimekädessä tuomioistuimen asiaksi.
27. Lakien voimaantuloajankohta olisi arvioitava.

ARVIOINTIA

A. Voimaantulo

Kumpikin valiokunta on lausunut asiasta (kohdat 4, 19 ja 27). Hallintovaliokunnan tulisi ottaa huomautukset huomioon.

B. Eduskunnan valtiopäivätoimintaan kohdistuva soveltamisalan raja

Ei huomauttamista.

C. Ylimpiin laillisuusvalvojiin kohdistuva valvontavalta

Ei huomauttamista perustuslakivaliokunnan kannanoton osalta.

D. Hallinnollisten seuraamusten määräämismenettelystä (kohdat 9,10,12-16)

Käsitykseni mukaan lakivaliokunnan lausunnossa esitetty malli 1+2 monijäsenisestä elimestä vastaa valiokuntien käsitystä.

Totean lisäksi, että hallinnollisten sanktioiden kohdalla niiden oikeasuhtaisuutta arvioidaan ja seurataan Euroopan tietosuojaneuvoston toimesta (EDPB, kohta 10 ja 15). Tämän toiminnan, kuten koko asetuksenkin tavoitteena on harmonisoida henkilötietojen suojaa ja samalla välttää markkinahäiriöiden syntymistä.

Arvioni on, että sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksen (ePrivacy Regulation) uudistamisen yhteydessä on syytä palata kysymykseen tietosuojaviranomaisen virastorakenteesta.

MUITA HUOMIOITA

1. Molemmat valiokunnat esittävät, että julkisen hallinnon toimijat jäisivät seuraamusmaksujärjestelmän ulkopuolelle. Lakivaliokunta esittää lisäksi, että tämän esitetyn ratkaisun vaikutuksia seurattaisiin.

Minusta samalla olisi arvioitava koko seuraamusjärjestelmää kokonaisuudessaan, koska näkemykseni mukaan myös rikosoikeudellisessa seuraamusjärjestelmässä voi esiintyä ongelmia lähinnä tietosuojarikos-tunnusmerkistön osalta. Olen toimittanut molemmille em. valiokunnille tätä koskevan muistion. Asiaa tulisi arvioida vielä erityisesti siitä näkökulmasta, vastaako valiokuntien näkemys asetuksesta suoraan tulevaa velvoitetta kansallisesti huolehtia tietosuoja-asetuksen 84 artiklassa edellytettyä. Artiklan mukaan seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle 84 artiklan nojalla antamansa säännökset tiedoksi.

2. Perustuslakivaliokunnan muut huomautukset (kohdat 5-8 ja 11) ovat nähdäkseni perusteltuja.
3. Lakivaliokunnan kannanotot (kohdat 17 ja 18, 20-24 ja 26) ovat perusteltuja.

Tietosuojan tason riittävyyttä koskevien huomautusten johdosta totean, että ymmärtääkseni tietosuojavaltuutettu voisi saattaa asian myös Euroopan tietosuojaneuvoston (EDPB) arvioitavaksi.

Ei muuta huomautettavaa. Toivon lain nopeaa hyväksymistä.